

A tartalomból...

Nyári tábor a Mecsekben

Bökönc

54.

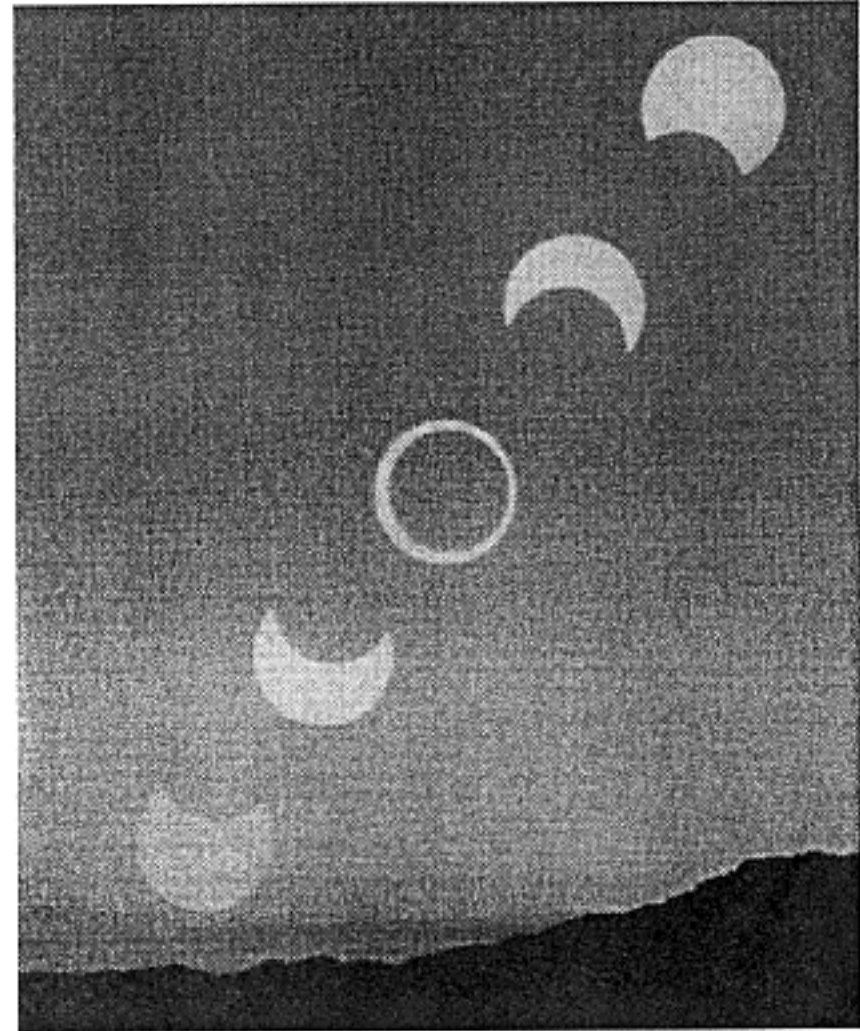
1994. május
megjelenik havonta

Az ASTRA Pécsi Csillagászati Egyesület és az MCSE Pécsi Csoportjának körlevele.

Május havi előadásaink:

- Május 02. Csillagászati videók.
Előadó: Tárnai Mihály
- Május 09. Napfogyatkozások megfigyelése.
Előadó: Gyenizse Péter
- Május 16. Holdfogyatkozások megfigyelése.
Előadó: Gyenizse Péter
- Május 23. szakköri **SZÜNET**
(Pünkösdi hétfő, munkaszüneti nap.)
- Május 30. Mit láttunk a Marokkó
1994. expedíción.
Előadó: Hoffmann János

Az előadások (május 23-t kivéve) **minden hétfőn 18 órai kezdettel** az Apáczai Nevelési Központ első emeleti szakköri helyiségében lesznek megtartva (színházteremtől jobbra).

Jelenségek, események, rendezvények (minden NYISZ-ben)

- Máj. 05. csüt.: Hajnalban az η Aquarida meteorraj maximuma. Csak napkelte előtt észlelhető 02:00 - 04:00 között. (A Halley üstökösből származó raj.)
- Máj. 08. vas.: 06:00 - 19:00 között országgyűlési képviselőválasztás első fordulója.
- Máj. 09. hétfő: Hajnali 5 órakor 38 órás korú holdsarló a keleti égen.
- Máj. 10. kedd: Naplemente előtt részleges napfogyatkozás Pécsről is. (A gyűrűs fogyatkozás sávja végigvonul az USA-n, az Atlanti-óceánon és Marokkóban végződik, de a jelenség Európa nyugati felén részlegesként látható lesz.) Közös pécsi észlelés! Találkozás 18:30-kor a Barbakánál, a 18:35-ös 35 számú busszal megyünk a TV-toronyhoz 19 órára. Fogyatkozás kezdete: 19:42. Naplemente: 20:11. A 13%-os, 29 perces jelenség szűrőkkel, binoklikkal, fotózással észlelhető. Vezető: Gyenizse Péter.
- Máj. 11. szerda: Este 20:30 körül 25 órás korú holdsarló a nyugati égen.
- Máj. 25. szerda: Hajnalban részleges holdfogyatkozás a teljes árnyékban, amely a nyugati égen Pécsről első felében megfigyelhető. 04:17-kor sejtethető a félárnyék. 04:37-kor belépés a teljes árnyékba.
- Máj. 29. vas.: Május 29-én keddődik Kaposváron a Bolygóészlelők tanácskozása. Részletesebben lásd a 3. oldalon!

A képen fent: A Halley Üstökös 1986-ban.

Bécsi Egyetemi Csillagvizsgáló

Főműszere: 68 cm lensés távcső: 680/10500 mm-es L. 1885. körül avatta fel I. Ferenc József. Ez akkor a legnagyobb lensés távcső volt a világon kb. 20 évig (amíg a Lick el nem készült).

Szívesen látnak magyar amatőr csillagászokat, ezzel a távcsővel vizuálisan észlelhetnek. Előre 3-4 nappal telefonon kérjük ezt bejelenteni (vagy 5-6 nappal előbb levélben). Aludni is lehet ott, óriási az épület!

*Cím: Dr. Ernst Göbel
Universitätssternwarte
A-1180. Wien,
Türkenschanzstrasse 17.*

*Tel: Magyarországról:
00-43-470-6800 / 186.*

*Ausziából:
02-22-470-6800 / 186.*

Üstökös Gyorshírek

Comet P/Tempel 1 (1993c)

A Virgoban előretartó mozgást végző üstökös júniusban eléri maximális fényességét.

1994	RA (2000)	D (2000)	R (CsE)	r (CsE)	E (°)	m_v
05.18.	12 ^h 57 ^m ,1	+07°11'	0.695	1.565	132°	9.1
05.23.	12 ^h 57 ^m ,6	+05°40'	0.704	1.551	128°	9.0
05.28.	12 ^h 59 ^m ,1	+04°00'	0.715	1.539	125°	8.9
06.02.	13 ^h 01 ^m ,7	+02°15'	0.728	1.527	122°	8.9
06.07.	13 ^h 05 ^m ,4	+00°23'	0.743	1.518	119°	8.9
06.12.	13 ^h 10 ^m ,1	-01°32'	0.760	1.510	116°	8.9
06.17.	13 ^h 15 ^m ,8	-03°30'	0.779	1.503	113°	8.9
06.22.	13 ^h 22 ^m ,5	-05°31'	0.800	1.499	111°	8.9
06.27.	13 ^h 30 ^m ,0	-07°32'	0.822	1.496	108°	8.9
07.02.	13 ^h 38 ^m ,4	-09°33'	0.846	1.494	106°	9.0

Comet McNaught-Russel 1 (1993v)

A "Tavaszi Üstököse" az alábbi időszakban a Camelopardalis keleti, majd a Draco nyugati részén fog áthaladni, később pedig a Kis Medve déli felét is érinti. Május 3-án 10-20 ívperccel északra halad el két 12 magnitúdós galaxistól, az NGC 2523-tól és az NGC 2544-től. Négy nap múlva fél fokra megközelíti a 11,7 magnitúdós NGC 2748-at, majd 27-én szinte átmegy a 12 magnitúdós NGC 4589-en. Föld- és naptávolsága gyorsan nő, ezért fényessége meredeken esni fog.

1994	RA (2000)	D (2000)	R (CsE)	r (CsE)	E (°)	m_v
04.28.	07 ^h 13 ^m ,4	+69°36'	0.649	1.005	71°	8.1
05.03.	08 ^h 10 ^m ,7	+73°43'	0.715	1.052	73°	8.5
05.08.	09 ^h 20 ^m ,6	+76°02'	0.783	1.103	75°	8.9
05.13.	10 ^h 34 ^m ,2	+76°41'	0.851	1.158	76°	9.3
05.18.	11 ^h 39 ^m ,1	+76°05'	0.919	1.216	78°	9.7
05.23.	12 ^h 29 ^m ,7	+74°39'	0.987	1.276	79°	10.0
05.28.	13 ^h 07 ^m ,5	+72°47'	1.054	1.337	81°	10.4
06.02.	13 ^h 35 ^m ,9	+70°40'	1.119	1.400	83°	10.7
06.07.	13 ^h 57 ^m ,7	+68°26'	1.185	1.463	84°	11.0
06.12.	14 ^h 15 ^m ,1	+66°09'	1.250	1.527	85°	11.3

A fényességbecsléshez az SU Uma (VA 4), a Z Cam (VA 3), az RX Uma (VA 11), az Y Dra (VA 1), a CH és R Uma (VA 5), az RR Uma (VA 14) és az U Umi (VA 4) változók összehasonlítói használhatók.

Nyári tábor a Mecsekben

Az ASTRA Pécsi Csillagászati Egyesület idén nyáron is a Mecsek déli oldalán Pécsvárad felett rendezi amatőr csillagászati táborát 1994. augusztus 4. és 14. között. Szállás saját ill. katonai sátrakban egy nagy füves-ligetes dombtetőn. Romantikus környezet, körpanoráma, sötét ég, közös észlelés és találkozás társainkkal. Fürdés a közeli Dombay-tónál. Augusztus 6-án szombaton hétvégi amatőr csillagász találkozó, majd augusztus 7-én autóbuzs kirándulás Villányba.

A tábor ideje alatt az ASTRA Pécsi Csillagászati Egyesület tagtoborzót tart. Augusztus 12-én busz kirándulás Bajára (csillagvizsgáló, fürdés, halászlé). A tábor kötetlen légkörű, a kellemes környezet, a csodás csillagos ég alatt (a tavalyi tapasztalatokból kiindulva) szerelmek is szövődhetnek. A tábor körül gitározva, énekelve, vicceket mesélve a borosüveg is körbejárhat. Ezt a kedves, csillagászokkal, csillagász lányokkal teli környezetet tapasztald meg a helyszínen Te is!

Az augusztus 12-i perseidázással zárul a tábor. Szeretettel várunk minden érdeklődőt és amatőrtársainkat! Részletes program, jelentkezési lap, térkép levélben kérhető: Keszthelyi Sándor 7624 Pécs, Alkotmány u. 3. címén.

A Nagy Üstökös karambol - bolygóészlelők találkozója

Július közepén - reményeink szerint - amatőr eszközökkel is megfigyelhetők lesznek a Jupiter légkörében azok a zavarok, melyeket a P/Shoemaker-Levy 9 (1993e) üstökös darabjainak becsapódásai keltenek. A ritka esemény megfigyelésére nemzetközi észlelőhálózat szerveződik, melybe hazánk is bekapcsolódik. A téma áttekintésére és az észlelők megfelelő felkészítésére az MCSE találkozót szervez május 27-29. között, melynek helyszíne a kaposvári TIT Uránia Csillagvizsgáló.

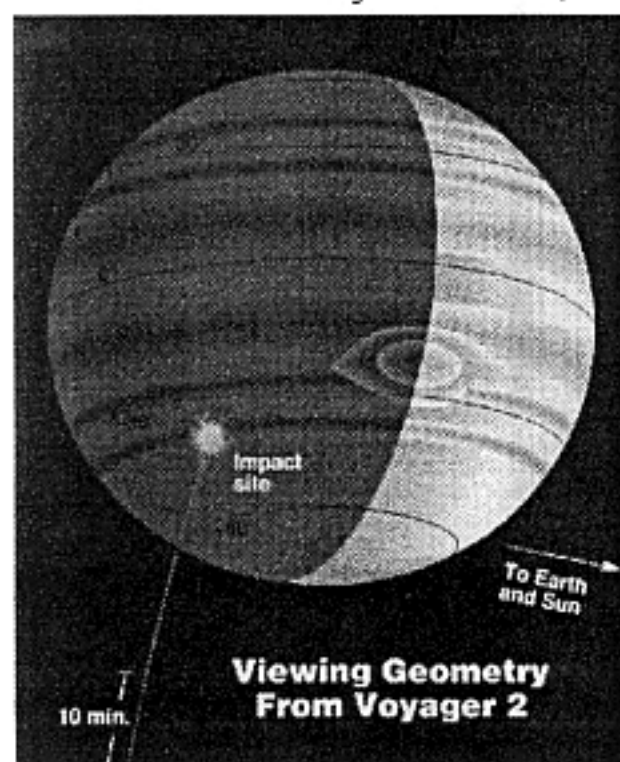
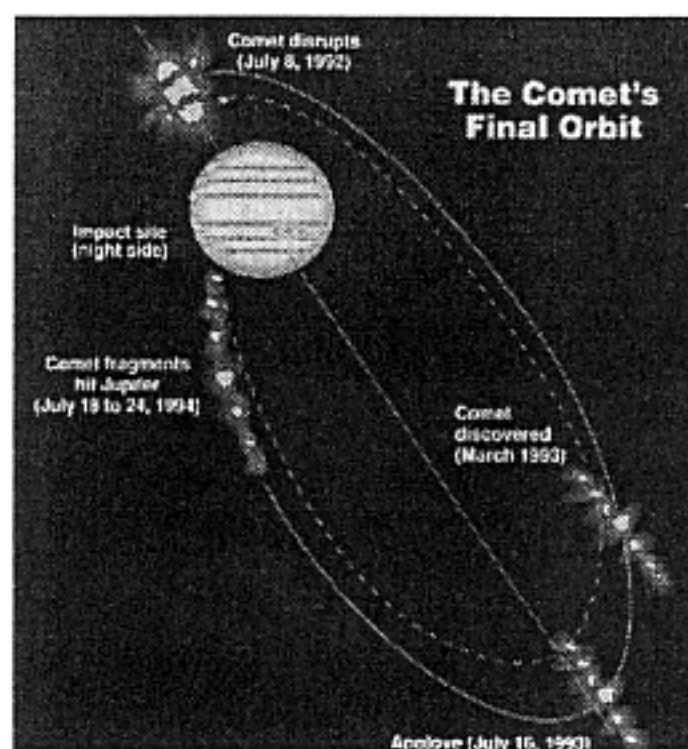
Az alábbi előadásokat tervezzük: A Nagy Üstökös karambol, A Naprendszer geológiája, A bolygók észlelése, Földszűrő kisbolygók, A Naprendszer végvidékein, A Clementine-1 hold- és kisbolygószonda első eredményei, stb. Előadóink a Meteor rovatvezetői és a téma hazai szakértői. Esténként észlelési gyakorlatokat végzünk a csillagvizsgáló és az MCSE távcsöveivel ill. hozott műszerekkel.

Elszállásolás saját sátorban, a csillagvizsgáló udvarán. Odautazásáról, ellátásáról mindenki maga gondoskodik. (A találkozó során az MCSE üzemelteti az "Asztrobüfét", továbbá csillagászati bolhapiacot is szervez.) Az észlelőhétvége jellegű találkozó részvételi díja éjszakánként MCSE tagoknak 100 Ft, nem tagoknak 200 Ft, mely összeg a helyszínen befizethető.

A kaposvári TIT Uránia Csillagvizsgáló címe: 7400 Kaposvár, Egyenesi út 86. (A Szenna felé vezető út mellett, a város határában.) Megközelíthető a vasútállomás mellől induló helyi járatral. A csillagvizsgálóban a koradélutáni óráktól várjuk amatőr csillagász barátainkat!

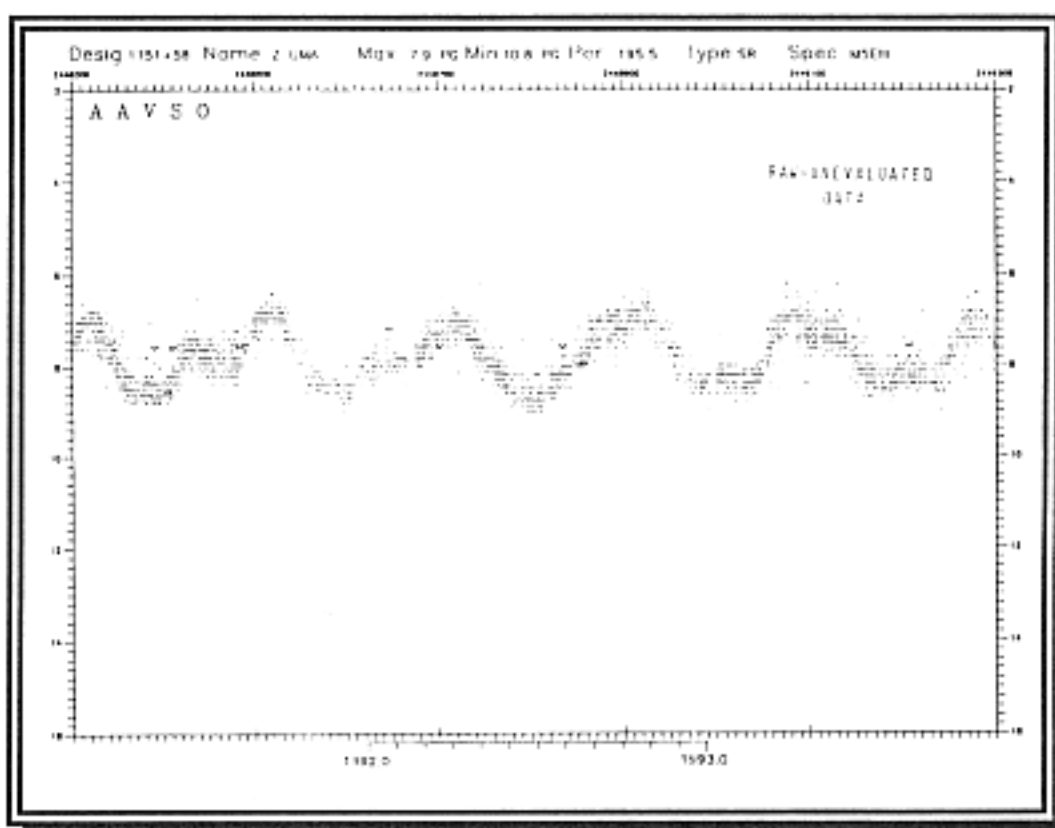
A találkozó programjában szerepel a megemlékezés Szentmártoni Béláról, a magyar amatőr csillagászat kiemelkedő alakjáról. Felkeressük egykori kaposvári lakhelyét, a hencsei temetőben pedig elhelyezzük az emlékezés virágait.

Jelentkezni az MCSE postacímén (1461 Budapest, Pf. 219.) lehet, május 15-ig. Szeretettel várjuk tagtársainkat!

Az Ursa Maior (Göncöl-szekér) közepén lévő érdekes félig szabályos változócsillag a Z UMA fényváltozását bemutató fenti grafikon az AAVSO (Amerikai Változócsillagészlelők Szövetsége) megfigyelései (köztük magyar fénybecslések) alapján készült az 1991-1993-as években.

A fénygörbe szépen mutatja a csaknem szabályos - félszabályos változást. Legfényesebb: 6.2 mg, leghalványabb: 9.2 mg. Érdekes a nagy szórás, amely nem a változó igazi fényváltozása, hanem az egyes észlelők kisebb-nagyobb "tévedései".

Jól sikerült észlelő hétvége

Március 19-én szombaton (ahogy azt a Bökönc 52. számában beharangoztuk) délután kellemes napsütésben találkoztunk Pécsen, hogy dr. Láng Miklós (Lódoki) barátunk nemrég vásárolt telkére utazzunk a Villányi-hegységbe.

Hat fős csoportunk lekocsizott Hegyszentmártonig, és a szőlőhegyen rátaláltunk a kellemes telekre. 1050 négyszögöl nyírt fű, gyümölcsfák, elhanyagolt szőlő és egy szépen felújított hétvégi ház. Felavattuk az észlelőteltet. Jó volt a hangulat, (Peitl Tibi gondoskodott 1 üveg texasi Jim Beam whisky-

ról,) megnéztük a Holdat, a feltűnő csillagokat, repülőket, műholdakat.

Rendkívül jó itt az ég, Pécs fényeitől 25-30 kilométerre voltunk, érdemes lesz máskor is kijönni egy-egy eseményre.

Hazafelé Pellérdén halvacsorával zártuk az estét. Szép volt, csak a csillagász lányok hiányoztak...!

A képen balról jobbra: Keszthelyi, Mátrai, Peitl, Gyenizse, dr. Láng. A Hoffmann nincs rajta, mert ő fényképezett.

Keszthelyi Sándor

A lapot szerkeszti: Járosi Péter
Pécs, Rákóczi út 73/A nyugati lépcsőház I.em.1.
Telefon (72) 330-910